

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

12 – 13 жовтня 2017 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Видання присвячене

115-річчю Одеської національної академії харчових технологій

**та 5-річчю Навчально-наукового інституту прикладної
економіки і менеджменту ім.Г.Е.Вейнштейна**

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 12-13 жовтня 2017р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2017. – 291 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Ангелов Г.В. – д-р філософії, проф., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц., Савенко І.І. – д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 3 від 03.10.2017 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису
Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність
наданих матеріалів

– відділ внутрішнього контролю для визначення резервів забезпечення конкурентоспроможності підприємства з метою їх використання здійснює оцінку компетитивності та ефективності функціонування підприємства.

Кінцевим результатом для забезпечення конкурентоспроможності підприємства є виявлення та впровадження в розвиток підприємства виявлених в процесі проведення КЕФ-аналізу відділом внутрішнього контролю резервів. На нашу думку, доцільно виявлені резерви розділити на 2 групи: внутрішні (внутрішньогосподарські) резерви - резерви, на які підприємство має суттєвий вплив та зовнішні (галузеві та державного регулювання) резерви - резерви, які є результатом державного регулювання діяльності промислових підприємств внаслідок реалізації державної політики.

Отже, організаційно-економічна система управління конкурентоспроможністю підприємства зробить можливим правильність вибору найбільш сприятливого напрямку стратегії розвитку підприємства в умовах недосконалості існуючого законодавства і нестійкого ринкового середовища його функціонування, виявить резерви і визначить напрями удосконалення конкурентоспроможності підприємства та забезпечить підвищення інвестиційної привабливості підприємства для потенційних іноземних інвесторів та кредиторів.

ОСОБЛИВОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Дідух С.М., к.е.н., доцент, Слюсаренко К.С., магістрант
Одеська національна академія харчових технологій

В умовах зростання конкуренції важливим чинником забезпечення інвестиційної привабливості та ефективності підприємства є сталий розвиток. Тому управління сталим розвитком підприємства в сучасних умовах є достатньо актуальним напрямом наукових досліджень та має особливе значення для представників реального сектору економіки.

Питання управління сталим розвитком на макрорівні досить широко досліджено у науковій літературі, однак на мікрорівні, рівні підприємств окремих галузей економіки відсутня методологія комплексного управління сталим розвитком підприємств та методологія оцінки ефективності стратегії сталого розвитку.

Тому актуальною задачею економічних досліджень є визначення особливостей сталого розвитку підприємств окремих галузей економіки. Метою даного дослідження є аналіз особливостей та актуальних напрямків впровадження стратегії сталого розвитку підприємств з виробництва кондитерських виробів в сучасних економічних умовах. Сталий розвиток - це гармонійний процес, який забезпечує збалансоване економічне зростання та бережливе використання природно-ресурсного потенціалу, гарантує екологічну безпеку з метою задоволення життєво необхідних потреб людини і суспільства в цілому [1, с. 28].

Відповідно до визначення Л. А. Квятковської, сталий розвиток підприємства в поточному періоді слід розглядати як його здатність до здійснення економічної

діяльності в кожен окремий момент часу в умовах невизначеності впливів зовнішнього середовища, які порушують нормальне функціонування і розвиток підприємства [2, с. 87].

Сталий розвиток включає такі три основні складові: економічний розвиток, соціальний прогрес, екологічну стійкість. Економічна складова означає економічне зростання на основі раціонального використання ресурсів, мінімізації витрат, економії енергоресурсів. Екологічна складова передбачає збереження і покращення систем, а також їх життєздатність, оскільки саме від цього залежить і нинішня, і майбутня стабільність всієї біосфери. Соціальна складова реалізується за допомогою людського розвитку, забезпечення вирівнювання умов життя різних соціальних груп, подолання відсталості і бідності, зниження безробіття. Взаємозв'язок економічної, соціальної і екологічної складової обумовлює необхідність забезпечення рівних можливостей для сьогоdnішнього і прийдешнього поколінь в частині використання природних ресурсів [3, с. 73].

Концепція сталого розвитку стала невід'ємною частиною стратегії великої кількості компаній по усьому світу. Однак в Україні впровадження концепції сталого розвитку не набуло на даний час масового характеру через низку об'єктивних причин, зокрема складну економічну ситуацію, відсутність ресурсів для інвестування та сконцентрованість підприємств на тактичних задачах збереження поточних фінансових результатів. При цьому провідні підприємства України вже долучились до впровадження стратегії сталого розвитку [4]. У структурі харчової промисловості України важливе місце займають підприємства з виробництва кондитерських виробів. Загалом кондитерська галузь України є конкурентоспроможною, розвиненою та інвестиційно привабливою. Однак динаміка економічного розвитку підприємств кондитерської галузі у сучасних економічних умовах має негативний характер.

На кондитерський ринок негативно вплинули девальвація гривні, падіння купівельної спроможності населення, військовий конфлікт на сході України, а також закриття одного з головних ринків збуту - Росії [5]. Під впливом цих факторів відбулося зменшення обсягів виробництва шоколаду та готових харчових продуктів, що містять какао (крім какао-порошку підсолодженого) на 49,9% у 2016 р. у порівнянні з 2012 р., печива солодкого і вафель - на 36,5%, а виробів кондитерських цукрових (у т.ч. шоколаду білого), що не містять какао - на 16,5%.

В умовах несприятливих змін зовнішнього середовища базовою стратегією більшості кондитерських підприємств є виживання (збереження виробництва) завдяки зміні асортиментної політики (на користь борошняних та цукристих виробів), оптимізації витрат, диверсифікації експортних поставок. З цієї причини кондитерські підприємства зосереджені на такій складовій сталого розвитку як економічне зростання. Відповідно до особливостей впровадження стратегії сталого розвитку кондитерські підприємства, на нашу думку, можна поділити на три групи.

Перша група – підприємства, які свідомо та цілеспрямовано впроваджують стратегію сталого розвитку. Зокрема, компанія Nestle («Світоч») у своїй діяльності робить наголос на екологічному аспекті сталого розвитку,

впроваджуючи Політику щодо збереження води та екологічної чистоти середовища [6] за такими ключовими напрямками: упаковка і навколишнє середовище, а також маркування продуктів [4]. Інші аспекти (глобальні зобов'язання) стратегії сталого розвитку компанії Nestlé: «правильне харчування та здоровий спосіб життя», «сільський розвиток і відповідальне постачання», «стійкий розвиток довкілля», «наші люди та дотримання стандартів». Стратегічною метою Nestlé є покращення якості життя та сприяння здоровому майбутньому.

Компанія «Монделіс Україна» (КрафтФудз) у своїй соціальній діяльності фокусується на таких напрямках: якість та безпека продукції, навколишнє середовище, підтримка місцевих громад. Стратегія сталого розвитку цілеспрямовано впроваджується компанією за складовими.

Друга група – підприємства, для яких стратегія сталого розвитку є не сформульованою або навіть неусвідомленою. Однак місія, цінності та пріоритети розвитку цих підприємств передбачають різнобічний розвиток за економічною, екологічною та соціальною складовою, тому можна говорити про впровадження ними стратегії сталого розвитку.

Так компанія Roshen не має формалізованої стратегії сталого розвитку, однак є соціально відповідальною компанією і вже багато років послідовно реалізує благодійні та культурно-соціальні проекти, що цілком відповідає концепції сталого розвитку. Найбільше уваги приділяється соціальній складовій: ремонт та будівництво лікарень, культурних об'єктів, а також благодійність [7].

Місія компанії «КОНТІ» передбачає довготривалий розвиток зі створенням унікальних, якісних, корисних продуктів; збалансоване зростанням вартості компанії, операційної прибутковості; створення умов для особистісного, професійного і матеріального росту співробітників [8].

Третя група – підприємства, зосереджені на виживанні та вирішенні проблеми економічного розвитку. На таких підприємствах забезпечення екологічної стійкості та соціального прогресу не є пріоритетним завданням менеджменту.

Таким чином, стратегію сталого розвитку в Україні цілеспрямовано впроваджують найбільші кондитерські підприємства - лідери ринку і ті, які входять до складу транснаціональних корпорацій. Рівень сприйняття концепції сталого розвитку малими та середніми кондитерськими підприємствами України низький.

Розповсюдження та усвідомлене важливості впровадження концепції сталого розвитку пов'язане зі стабілізацією ринку кондитерських виробів, підвищенням рівня соціальної відповідальності бізнесу. Перспективи подальших наукових досліджень пов'язані із визначенням і обґрунтуванням механізмів залучення якомога більшої кількості кондитерських підприємств до процесів розробки, реалізації стратегії сталого розвитку.

Література

1. Корнійчук Л. Теоретичні основи реалізації концепції стійкого розвитку / Л.Корнійчук // Економіка України. - 2010.-№ 2(579).-С.72-83.

2. Квятковська Л. А. Реалізація принципів концепції сталого розвитку в діяльності підприємства / Л. А. Квятковська // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – Вип. 1. – С. 85–89. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vsed_2013_1_14.pdf
3. Самофатова В.А. Еволюція поглядів на економічне зростання і сталий розвиток / В.А. Самофатова // Сталий розвиток та безпека агропродовольчої сфери України в умовах глобалізаційних викликів: монографія / за ред. проф. О.І.Павлова.-Одеса:Астропринт,2012.-С.70-81.
4. Дідух С.М. Стратегія сталого розвитку підприємств з виробництва харчових продуктів та напоїв [Електронний ресурс] / С.М. Дідух // Ефективна економіка. – 2015. – № 11. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4588>
5. Рясна Т. Не "Рошеном" єдиним: що відбувається на кондитерському ринку України [Електронний ресурс] / Тетяна Рясна // «Дело». – 2016. – Режим доступу до ресурсу: https://delo.ua/business/ne-roshenom-edinym-chto-proishodit-na-konditerskom-rynke-ukrain-324679/?supdated_new=1478268923.
6. The Nestlé Policy on Environmental Sustainability [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nestle.ua/asset-library/documents/nestle%20policy%20on%20environmental%20sustainability.pdf>.
7. Звіт по благодійних та культурно-соціальних проектах корпорації ROSHEN [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.roshen.com/uploads/Ukr_DDD.pdf.
8. Місія та цінності «КОНТИ» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.konti.com/ua/about/mission_and_values.

ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ З СОЦІАЛЬНОЮ СПРАВЕДЛИВІСТЮ

проф. Ангелов Г. В., д-р філософії, заслужений діяч культури України,
проф. Кирилюк О. С., завідувач кафедри філософії Одеської філії Центру
гуманітарної освіти НАН України
Одеська національна академія харчових технологій

1. Стан розробки проблеми та мета роботи. У літературі розробка та обговорення проблеми соціальної відповідальності та соціальної справедливості широко представлена як стосовно кожного з цих явищ [див. оглядові роботи: 1, 3, 6, 8], так і в їхній взаємних відносинах [2]. Разом з тим у літературі немає їхніх загально визнаних дефініцій (котрі до того ж є переважно контекстуальними) та відсутній їх розгляд під кутом зору діалектичної єдності цих явищ. Метою роботи є визначення понять, що відображують сутність цих явищ та стисле окреслення (наскільки це можливо в межах тез) основних варіантів діалектичної єдності соціальної відповідальності та соціальної справедливості.

2. Визначення понять. Соціальна відповідальність - це таке планування дій та самі дії соціальних суб'єктів, котрі виконуються з усвідомленням їхніх можливих позитивних або негативних наслідків з утриманням від останніх за

61. РОЛЬ КУЛЬТУРНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО ФАКТОРУ У ПОКРАЩЕННІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ 172
Хмура О. Г.
62. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ 174
Купріна Н.М.
63. СТРУКТУРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ «ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА» 177
Покровська Н.М.
64. МАРКЕТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ 181
Бондаренко С.А.
65. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 184
Васьковська К.О.
66. ОСОБЛИВОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ 186
Дідух С.М., Слюсаренко К.С.
67. ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОЮ СПРАВЕДЛИВІСТЮ 3 189
Ангелов Г. В., Кирилук О. С.
68. РОЛЬ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ 193
Ангелов Г. В., Соловей А. А., Шубаба М.
69. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА 197
Ангелов Г.В., Соловей А.О.
70. СЕМЬЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ И ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ 201
Ангелов Г.В.
71. ГРАЖДАНСКОЕ ОБЩЕСТВО И СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ МАСС 209
Ботика Т.С.
72. ВСЕ НАЧИНАЕТСЯ С ДЕТСТВА: ВОЗРАСТНАЯ СПЕЦИФИКА ФОРМИРОВАНИЯ ТРУДОЛЮБИЯ 212
Ханс – Курт Либерштет, Ангелов Г.В., Алхури Юсеф
73. СІМ'Я У ФОКУСІ ФІЛОСОФІЇ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ 216
Іванов Є. В.
74. ЩОДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МОЛОДОГО ВЧЕНОГО ТА ІНЖЕНЕРА 221
Лар'яновський І.С.
75. САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРІ 225
Михайлова В.Л., Мельник Ю. Н., Ихтияр Самет (Турція)
76. ENHANCEMENT OF EMPLOYEES' MOTIVATION WHILE IMPROVING MANAGEMENT SYSTEM 229
O. Muhailovska
77. ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМВІДНОСИН ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 234
Мордовець М. В.,
78. РОЛЬ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ У РОЗБУДОВІ: ПРОБЛЕМИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ 237
Орлова В. О., Михайлова В. Л.
79. КОМПАРАТИВІСТСЬКИЙ ЕКСКУРС У СУТНІСТЬ ДОГОВОРУ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ ДЕЯКИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ 242
Осадча І. А.
80. СОЦИАЛИЗАЦИЯ И САМОИДЕНТИФИКАЦИЯ ЛИЧНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ 245
Стояно О.А.
81. ПІДВИЩЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ НАРОДУ – ДОМІНАНТНИЙ НАПРЯМОК ЇЙОГО САМООЧИЩЕННЯ ВІД КОРУМПОВАНОСТІ 249